

Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
ap szétküldésére vonatkozó
fóltárolások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Ünneplés nálunk és másutt.

Pécs, 1899. október 9.

Soha szembeszökőbben nem nyilvánul az állami önállóságunkról szóló frázis hazug volta, mint mikor valami kegyeletes ünnepet ül a nemzet. Független nemzetek érzelmi világa áthatja az egész államszervezetet; úgy hogy ha a kormányhatalom s a nemzet között egyes kormányzati kérdésekre nézve ellentétek támadhatnak is, egy szabad és független államban az államhatalmat kezelő organumok és a nemzet mindig egyik a nemzeti érzelemben s ennek mindig karöltve adnak kifejezést a nemzet történetének fontosabb eseményeit dicsőíteni hivatott, a kegyelet adójának lerovására tartott nemzeti ünnepeken.

Nálunk uralkodhatik a legszebb harmonia az államhatalom és a nemzet közt kormányzati kérdésekben, utjaik rögtön szétválnak, mihelyt a nemzet függetlenségéért, állami önállóságának biztosításáért küzdött hőseink iránt a kegyelet adóját akarjuk leróni, vagy ennek a küzdelemnek egyes kiváló eseményeit megünnepelni. Itt cserben hagyja az államhatalom a nemzetet, világos bizonyosságul annak, hogy idegen, a nemzet akaratával ellentétes rugók mozgatták cselekvésében.

Igy voltunk az aradi vértanúk emlékének ünneplésével is, a mikor alig tudtunk hova lenni a boldogságtól a fölött, hogy a kormányelnök beleegyezett a képviselőház kegyeletének egy koszoru képében

való nyilvánításába s észre sem vettük, milyen sértés foglaltatott a nemzetre nézve abban, hogy a kormány az országos ünneplésből, mint valami bűnös merényletből, egészen kivonta magát.

És a kormánynak ez a távolmaradása intelmül szolgált a csuszó-mászóknak, meg a nemzeti önértékből kivetkőzött cirkumspektusoknak arra, hogy kövessék a kormány példáját. Ez magyarázza meg, de helyezi is egyuttal szomorú világításba a képviselőház elnökének s a kormánypárti képviselőknek megfutamodását az ünnep színhelyéről, mihelyt koszorujoktól megszabadultak. Hogy a katonaságot, még a magyar honvédséget is, az ünnepség egész napjára a kaszárnyákba internálták, nehogy a nemzeti érzés ragálya valamiképen megfertőztesse őket, már olyan megszokott dolog, hogy meg sem ütköztünk rajta, pedig önértékes nemzetet az ilyesmi lelke mélyéig háboritana föl.

De vannak ennek a gyáva meghunyászkodásnak, a nemzeti önérték hiányának fokozatai is s ha olvassuk az ünneplés országoszerter lefolyt jeleneteit és végigtekintünk azon a „tessék-lássék“ ünneplésen, amely a mi szűkebb hazánkban, nemes Pécs városában lefolyt, bizony be kell vallanunk, hogy azon a fokozaton mi nagyon is alul állunk.

Ennek igazolásul álljon itt egypár tudósítás más városok ünnepléséről:

Győrött a bencések templomában

tartott rekviemen gróf Laszberg főispánnal az élén a város, a vármegye s az állami hivatalok tisztviselői és nagyszámu közönség vett részt. — Délután a zsidó templomban volt gyászistentisztelet, hol dr. Schwarz főrabbi szép beszéddel emlékezett meg az aradi vértanúkról.

Kassán a székesegyházban megtartott istentiszteleten megjelentek: a vármegye tisztikara Péchy Zsigmond főispán és Rakovszky Endre alispán vezetése alatt, a városi törvényhatóság tisztviselői kara Münster Tivadar polgármester vezetése alatt, a kir. ítélőtábla és törvényszék bírái Berczelly Jenő táblai elnök és Sziráky Barna törvényszéki elnök vezetése alatt, Paksy József kir. főügyész, Kempelen Géza pénzügyigazgató, Bene Róbert posta- és távirat-igazgató, Érdeky adótárnok, a kir. dohánygyár tisztviselői Sztraha Antal igazgató vezetése alatt stb.

Lőcsén az összes templomokban tartottak gyászistentiszteletet, mely után a városi vendéglő dísztermében magasztos emlékünnepe folyt le, melyen gróf Csáky Zenó főispán, Engel Mayer képviselő, az összes hatóságok, hivatalok, iskolák és nagyszámu közönség jelent meg. Az ünnep tartama alatt az összes üzletek zárva voltak.

Marmaros-Szigeten a gyász-istentiszteleteken az összes állami, megyei és városi hivatalok tisztviselői, papság, ügyvédi és orvosi kar, a tanintézetek ifjusága nagy számban voltak jelen. A megyei tiszt-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Műfordítások, mint dalszövegek.

(Ciglányi Béla könyve.)

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Az igazság és a poezis istennői hogy néha, bár nagyon néha, nem idegenkednek egymástól s mindketten egy és ugyanazon kiválasztottat halmozzák el kegyeikkel, ritka példa erre királyi ítélőtáblánk egyik talentumos bírása, Ciglányi Béla. Hogy a száraz akták között mennyire megőrizte lelke poezisét, mennyire tud lelkesedni a szépért és művészetért, azt mindenki ismeri Pécssett. Az ő neve egy egész zenei program, mely dalárdák és zeneegyesületünk körében teljes mértékben érvényesül is. Működése azonban nem áll meg a helyi korlátok szűk keretei között s hogy nagyobb méreteket ölthet, hogy a zene és ének internacionális művelésében is kiveheti az öt méltán megillető részt, ezt már teljesen poétikus tehetségeinek köszönheti.

Ciglányi Béla igazi költő. S bár költészetét mindig a zene szolgálatába állítja be, itt is érvényre emelkedik poézise és költői vé-

nájának sikerül nemcsak a zenének megfelelnie, de a poézist is érvényre juttatnia.

Első tekintélyes munkája, a „Német dalkok“ pompás tanuságot tett erről. És ismertté tette nevét nemcsak a belföldi, de a külföldi zeneirodalomban is. És legfőképp a magyar énekművelésben járt könyve nagy haszonnal, mert lehetővé tette, hogy idegen zeneköltők verseit édes magyar nyelvünkön, a zenéhez simuló, annak megfelelő árnyalataival és ütemeivel egybehangzó szöveggel énekelhetjük.

Ez egyetlen műve is maradandó nevet biztosított volna neki a magyar énekművészet terén. Ő azonban ezzel nem elégedett meg. Nemcsak a német dalköltők dalait óhajtott átültetni magyarra, de más nemzetbeliekét is. És ezekhez vette a németek közül azokat, kik első művében nem szerepeltek, vagy csak kevés daluk volt felvéve.

Igy állt elő második műve, melynek most már „Műfordítások mint dalszövegek“ a címe.

Csináljunk csak a tartalmából egy kis statisztikát. A vaskos 314 oldalas könyvben kilencvenhat idegen nyelvű dalt találunk, melyek zenéjét harminchét zeneköltő, szövegét pedig ötvenegy poéta írta. Ime tehát kilencvenhat idegen dalt énekelhetünk ezután magyar nyelven; ötvenegy poétának tudjuk visszaadni harminchét zeneköltő által megzenésített verseit. Ily gazdag tartalom bő forrásul kínálko-

zik a koncertek számára, hol ezután sok eddig német, francia, olasz, svéd nyelven énekelt dalszöveget magyarul hallhatunk. Sőt nem egy magyar poétának és zeneköltőnek németül, vagy franciául, a zene és ének együttes művelésének eme két internacionális nyelvén megírt dalszövegét is birjuk a derék munka jóvoltából immár magyar nyelven.

Itt van mindjárt Aggházy Károly, kinek nyolc legszebb dalát, köztük a koncertek ismert „Lieb Liebchen“-jét is ott találjuk a kötetben. Vagy ott van Christoph Tivadar, a 44-ik gyalogezrednek Pécssett ismert karmestere, kinek négy dalát fordította le a szerző németből magyarra. Nyolc dallal szerepel a kötetben Hubay Jenő is, kinek e dalait eddig csak francia és német szöveggel énekeltek a hangversenytermekben. Vagy Pechan János, kit szerzőhöz most már a legszebb kötelek fűz, mert szerző egyik leánya a felesége, ihlető Múzsája munkásságában, kinek négy szép dalát ismerhetjük meg a könyvből. Hubay Jenőné Cebrián Róza grófnő, már mint dalszövegíró szerepel egy csinos kis dallal s mellette Baumbach, Carmen Sylva, Goethe, Freiligrath, Heine, Hugo Viktor, Lenau, Mirza Schaffy, Musset Alfréd és Uhland versei közül a legszebbeket megtaláljuk a könyvben, melyekhez a zenét egy Braga, egy Abt Ferenc, egy Mendelssohn, egy Schumann, egy

viselők báró Roszner Ervin főispán és Lator Sándor alispán vezetése alatt teljes számban jelen voltak.

Nagy-Károlyban a gyászistentiszteleten jelen volt Hugonny Béla főispán, Nagy László alispán, Debreczeni István polgármester, a város tisztikara, az összes iskolák stb.

Nyiregyházán az összes templomokban gyász-istentiszteletek voltak, melyeken a főispán vezetése alatt az összes hatóságok résztvettek. Az iskolákban gyászünnepeket rendeztek, melyeken a főispán s a hatóságok is jelen voltak.

Nyitrán délelőtt ünnepélyes gyászmise, délután rendkívüli városi közgyűlés volt s a vértanúk emlékét jegyzőkönyvbe iktatták. Este 7 órakor a városháztéren több ezernyi közönség jelenlétében fáklyák világítása mellett impozáns gyászünnepegyetelt folyt le.

Sátoraljaujhelyen a középületeket, magánházakat fekete lobogók díszítették. A gyászistentiszteleten az összes hatóságok, hivatalok, testületek, iskolák vettek részt. A megyei tisztikart Dokus Gyula, a törvényszéket Fornszek Béla elnök vezette.

Szegárdon a gyászmisén megjelent a vármegye, kir. törvényszék, pénzügyigazgatóság, posta-távirda tisztii személyzete hivatali főnökeik vezetése alatt. Utána a polgári olvasóköri s a kath. olvasóköri tartottak megható gyászünnepeket.

Temesvárott a középületeken s majdnem az összes magánházakon gyászlobogók lengtek s a kereskedők nagy része gyászba öltöztette kirakatait. A gyászmisén résztvettek az összes hatóságok és kulturális egyletek.

Folytathatnók a sorozatot, ha terünk engedné, de helyet akarunk szorítani Pécs és Baranya ünneplésének is.

Pécsett a joghallgatók miséjén kívül volt gyászmise egy templomban, az se a székesegyházban. Hiányoztak onnan az összes állami hatóságok, a főispán, a vár-

Spohr, egy Schubert egy Suppé s más híres zeneköltők irtak.

Ime ez a tartalma a könyvnek. A milyen tömör maga ez a tartalom, olyan tömörek az egyes dalok is. De hogy ne volnának azok, mikor szövegükben már benne van zénájuk is és a zene ütemeihez simul, azokkal egybeolvad szövegük.

És itt be is fejezhetnők a könyv ismeretetését. Ezzel elmondunk róla annyi jót, mely épen elég, hogy a zeneköltészet terén ezek alapján az elismerés pálmáját nyujthassuk a szerző felé, ki érdemes munkáját ily gazdag eredménnyel végezte.

De ez nekünk nem elég. Ki ennyire képes, ki a tulajdonképeni célt, hogy dalszövegeket a zenének megfelelőleg fordítson le, ily nagy arányokban, ily termőbőséggel és ily zenei művészettel érte el, attól már azt is megkivánjuk, hogy nem mint zénéssz, de mint poéta, még pedig magyar poéta is megoldja feladatát.

Hát, a mit a „Német dalok, mint dalszövegek“-ről elmondtuk, itt is megtaláljuk. A mi azoknak előnyére volt, az már itt még pompásabban mutatkozik; a mi azonban azokban kifogásolni való akadt, az itt már csak néhol bukkan előnkbe. A szerző poéta szíve, érző lelke és versköltői érzéke dicsőségesen birkózik meg a számtalan nehéz akadályjal,

megye. Gyászlobogó nem hirtette a nap jelentőségét egyetlen állami hivatalon, magánházakon, melyeknek tulajdonosait elefelejtették fölkérni a lobogó kitzzésére.

Baranyavármegyéből a mohácsi református templomban tartott istentiszteleten kívül sehonnán sem érkezett a honfui kegyelet ünnepi megnyilatkozásáról hír.

Mondja aztán valaki, hogy nem Baranyavármegye vagy on utoljára s hogy ebben nem a vármegye szép fővárosa, Pécs vezet!

Vármegyei közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. október 9.

Baranyavármegye ma tartotta őszi évnegyedes rendes közgyűlését. Ez a közgyűlés azonban éppen nem volt őszi hangulatu. Ellenkezőleg csupa nyári hév, csupa tetterő buzgott benne, mintha nem is ismernének a vármegye urai mást, csak a jövőbe vetett erős bizodalmat és jó reménységet s mintha bizony a mai állapotok olyanok volnának, hogy vétene e bizalom és jó remény ellen az, aki nem osztja mindenben ezt a tetterőt, buzgalmat és jó reménységet, különösen, mikor látja, hogy a vármegyére is rájött az ősz s bizony több a pusztulás a közgazdaság és a megélhetés terén, mint az emelkedés.

Ezt a hangulatot pedig a tisztviselők fizetésrendezése szülte. A fizetésrendezés pótdadó-emeléssel járván, ez a hangulat természetesen nem maradt olyan rózsás, a milyennek indult, mert a pótdadó-emelésnek is megvolt a maga ellenzéke.

És így lett viharos a mai közgyűlés, a melyen azonban orkányszerűleg huzódott végig a fizetés felemelés és a pótdadó hívei többségének zúgása, a kisebbségben levő ellenzék tiltakozásával szemben. Gyakran heves és érzékeny jelenetek is fejlődtek ki, a melyek bizony sajnálatraméltók voltak. Ily esetben, mikor a vármegyei tisztviselők érdekeiről van szó, kétszeresen szükséges, különösen az érdekelt feleknek, megtartani higgadtságukat s tisztelni az ellenfelek véleményét is s nem fogadni azt olyan vehemens tiltakozással és obstrukcióvá fajult közbeszólásokkal, melyek a szólásszabadság jogát korlátozzák.

Főispánunknak már fel se rójuk, hogy ily heves küzdelmek ellensúlyozásánál egyiz-

a mivel a daloknak a zenéhez mért lefordítása jár. Vannak gondolatai, költői képei, balladai képzelete, románcszerű dalérzéke s ez fordításaiban mind feltalálható. És nem vét már a magyarosság ellen sem annyit, csak néha a névelők kizárásával s egy-két nehézkes kifejezéssel s a verselése egyébként rithmikus és gördülékeny. Mindjárt a kötet bevezető versében, *Abt Ferenc Emlékezés*-ében megtaláljuk e megerősödött erényeket és a meggyengült hibákat is. Ime a pompás kis vers:

Az éj leszáll. A néma csendben elhal
Liget hűvös ölen a csalogánydal.
Virraszt az égen csillag tábora,
Gyönyörrel néz reá a föld fia.
Szivem is ver vidáman,
Mert benne fény sugar van.

Az éj leszáll. A tél közelget újra,
Szivembe rezg egy dallam tiszta húrja:
Szép angyalom! az édes képzelet
Elém varázslá a te képedet
S tolul a köny szemembe —
Te voltál lelkem szentje!

Bizony mi úgy mondjuk, hogy „a liget“ s azután, hogy „a csillagok tábora“ s ez az, mit el kell néznünk, meg kell bocsájtanunk a zenei összhang miatt. Pompásan van fordítva *Abt Ferenc* egy másik dala, a „Waldandacht“, melynek szerző az „Isten az erdőn“ címet adta. Ime első versszaka:

ben látszólag őt is elragadta a heve s rendutasította az ellenzék egyik szónokát, még mielőtt az befejezte volna egy félreértett mondatát.

A közgyűlési termet természetesen zsufoolásig megtöltötték a bizottsági tagok. A karzat is tele volt s a hallgatóság között nőket is láttunk. Ott volt a főispán neje is, ki szintén érdeklődött a mai heves közgyűlési küzdelem iránt s kinek ciceroneja a közgyűlés alatt *Máthé Ödön* főszoigabiró volt.

Báró *Fejérváry* Imre dr. főispán pontban tíz órakor megjelent a teremben, hol zúgó éljenzéssel fogadták.

A főispán üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat, az ülést megnyitottnak jelentette ki és feltette a kérdést, hogy kíván-e napirend előtt valaki szólni?

Napirend előtt ki sem kívánván szólni, következett a tárgysorozat, a melynek első pontja

a költségvetés és pótdadó

volt. Ez pedig magában foglalta: 1. a vármegye háztartásának 1900. évi költségvetési előirányzatát és 2. ennek kapcsán a kiküldött bizottság és állandó választmány javaslatát a vármegyei tisztii, segéd, kezelő és szolgálómélyzet javadalmazásának a szervezési szabályrendelet módosítása mellett jövő évtől kezdve leendő emelése, illetve rendezése, úgy a tisztii nyugdíjalap segélyezése tárgyában és ezen célra fedezetként névszerinti szavazással 1900. évi január hó 1-től évenként 2 (kettő) százalékos pótdádonak kivételése iránt, végül a vármegyei tisztviselők végleges rendezésére országos mozgalom megindítása ügyében.

A milyen hosszulékletű ez a két egymással egybekapcsolt tárgy, olyan hosszadalmas volt a küzdelem is, melylyel végre dülőre birtak vele vergődni.

Kosztis Kamill felolvastván a javaslatot, *Fejérváry* Imre báró főispán a következő indítványt terjesztette elő:

Miután a jövő évi költségvetésbe a személyi kiadások a szabályrendelet alapján veendő be, de mert a költségvetés az állandó választmány által a közgyűlés megbízásához képest a fizetésrendezés teteleivel együtt készítettett el s mert ily jóvá nem hagyott tetelek a költségvetésbe csak jóváhagyás után illeszthetők be, tehát mondja ki a közgyűlés:

miszerint a jövő évi költségvetést a fizetésrendezéstől és a pótdától elkülönítve tárgyalja és

a fizetésrendezésre szükséges többletet

Ha hallod a kakas szavát;
Mezőn még álmodik a fűrj;
Hajnál dereng a tájon át
S vadászni hívogat a kürt:
A jó Uristen,
Ó lebben itt lenn —
Zefir kíséri nyomdokát.

Ép ily szép *Abtnak* „Gute Nacht, du mein herziges Kind“ című közismert dala is. Kedves pajzánságával tűnik ki *Carl Bohnnak* a következő dala:

Mit tettem én, szegény leány?
Gyanusan néz mindenki rám.
Az én bűnöm, hogy csicsereg
Zöld ágakon madársereg?

Erdőn a lombot bámulám,
Két gerlét láttam fön a fán.
Az én bűnöm, hogy ott lepett
Egy szép fiu a fa megett?

Epret szedett a szép fiú,
Kinált: „Jó ízű, jó szagu“ —
S oly édesen mosolyga rám —
Ez bűnöm! Én szegény leány!

A Heine-dalok közül kiváló az „Im Wunderschönen Monat Mai“ fordítása. Ime:

Hogy május mindent megbűvölt,
Fakadt a bimbó keble,
Szivem is akkor ébredt
Szerelmes kikeletre.

Hogy május mindent megbűvölt,
Dalos Madárka zengett,

külön költségvetésbe foglalva tárgyalja s a pótadót ennek alapján állapítja meg.

Ez indítványt a közgyűlés helyeslőleg fogadván, *Koszits* Kamill főjegyző felolvasta a jövő évi költségvetést, melyből a fizetésrendezésre szükséges 27.081 forint levonván, 127.294 frt 30 krajcárt tesz ki az összes szükséglet s 125.165 frt 20 krt az összes fedezet, melynek 2129 frt 10 krajcár hiányzó összegének fedezésére állami segély kérendő.

A költségvetést a közgyűlés egyhangu helyesléssel hagyta jóvá. Ezután következett

a fizetésrendezés

ügye, melylyel kapcsolatosan tárgyalatott a tárgysorozat 159-ik pontja is: az árvaszéki ülnökök és jegyzők kérvénye a fizetésrendezés ügyében

Koszits Kamill felolvasta az állandó választmány javaslatát s a főispán feltette a kérdést.

— Kíván-e valaki általánosságban szólni a javaslatához?

Felzúgott erre a »nem« a javaslat pártolói részéről, de »igen« is hangzott. Már fel is állt szólásra *Simonffay* János, mikor a főispán kijelentette a tárgyalás menetét.

E szerint először a fizetésrendezést általában és részletesen, azután a fedezetet és végül az országos mozgalmat ajánlta tárgyalásra.

Simonffay János szerint a fizetésrendezést és a pótadót nem lehet elválasztani. Ezeket együtt kell tárgyalni.

A közgyűlés így is fogadta el a tárgyalás módozatát s ekkor megindult a vita, a mely széles arányokban vált egyre hevesebbé.

Simonffay János szerint az új nagyfontosságú ügyben lelkiismeretesen kell tanácskozni. Kényes természetű a dolog, mert a tisztviselők fizetésemeléséről van szó. Már pedig a tisztviselőkkel úgy szóló, mint a közgyűlés legtöbb tagja mindnyájával jó ismeretségben, jóbarátságban van, természetes tehát, hogy személyes rokonszenvek, motívumok folynak be elhatározásukba, úgy, hogy a tisztán az ügy tárgyalása érdekében kívánatos anyagi motívumok a személyes motívumokat háttérbe szorítják, sőt a határozathozatalban feszélyezik.

Oriási zajt támasztott erre a fizetésemelés pártja.

— Ohó! Nem úgy van! Nem áll!

Ez hangzott mindenfelől s a főispán, még mielőtt a szónok kimagyarázta magát, ridegen szólt rá: — Bizottsági tag úr, a közgyűlést gyanusítani nem lehet. Tessék kimagyarázni a szavait.

Simonffay János azután ki is magyarázta, hogy ő nem gyanusít, csak a személyes jóakaratot érti, mely benne is, másokban is

Hő vágygyal én is akkor
Vallék neki szerelmet.

Christoph Tivadar dalai közül a »Jeladás« című négy utolsó sora egy egész kis regény:

»És úgy-e vágyakról beszél
Még most is egy váltott mosoly —
Mig arcunkon önkéntelen
Édes-bús emlék könyve foly.«

Egészen újak a könyvben a »Skald-énekek«, egy-egy énekes balladák; pompásak *Mirza Schaffy* és *Freiligrath* dalai. Ez utóbbinak »Szeress« című dala így kezdődik:

»Szeress, a míg szeretni birsz,
Szeress, a míg ajkad lehel,
Mert jön idő, hogy temetőn
Búsan megállsz és könyezel!«

De ha minden szép dalát idézni akar-nók a kötetnek, úgy szűk lenne a terünk. Mert szép dal igen sok van a kötetben — mely a szerzőnél, vagy a »Rózsavölgyi és Társa«, cs. és kir. udvari zeneműkereskedés, mint bizományos utján két forintért kapható — melyek szépek, mint magyar költői termékek; mint zenei daltermék pedig a kötet maga kiváló nyereség.

Kővágó Órs.

megvan a tisztviselőkkel szemben. Két elvi szempontból van ellene a javaslatnak. Az egyik, hogy semmiféle pótadót meg nem szavaz, mert a nép szegény és úgy is túl van már terhelve. Bármily csekély újabb adózást súlyosan megérez a nép szegényebb része.

Itt a mai rossz gazdasági helyzetet fejtegette a szónok folytonos közbeszólások által akadályozva. Valóságos obstrukciót fejtegettek ki ellene némelyek s végre is türelmét vesztve szólt oda egyikükhöz, *Krasznay* Mihály főbíróhoz:

— Főszolgabíró ur, ha beleszól folyton a beszédembe, élni fogok jogommal és rendreutasítást kérek.

A főispán azonban úgy vélte, hogy a rendreutasítás az ő joga s ő tudja, kit és mikor kell rendreutasítani.

A kellemetlen incidens után a szónok kifejtette, hogy a második elvi szempont, a miért a javaslatot nem szavazza meg, a törvény. Az 1885. évi XV. törvénycikk az állam feladatává tette a megyei tisztviselők dotálását s erre a kormány meg is adott 81.200 forintot. A megye nem hivatott, hogy emelje a fizetést a megyei adózók terhére. Ha a pótadót elfogadják, következménye is súlyos lesz, mert az államosítás alkalmával a mostani fel-emelt fizetés egész terhét meghagyják a megyén. A nyugdíjalap is kimerülőben van. Már pedig sok tisztviselőt nyugdíjazni kell az államosításkor a megyei nyugdíjalap terhére s ez ismét új terhekkel fog járni. Nem is lett előkészítve a fizetésemelés s nem lehet ki sem megnyugodva, ha ily gyorsan és könnyelműen szavazzák meg a pótadót. Ő nem barátja az államosításnak, de a megyei tisztviselők fizetésének rendezése az állam törvényben gyökerező joga és kötelessége. Ezért azt indítványozza, hogy a javaslat mellőzésével irjon fel a törvényhatóság a kormányhoz és a parlament mindkét házához a végből, hogy a közigazgatás rendezését, ezzel kapcsolatosan a közigazgatási tisztviselők fizetésének rendszeresítését törvényhozás útján mielőbb eszközölje s a mennyiben ezen rendezés, gyorsasá-nak akadályja lenne ideiglenes törvény útján a tisztviselők fizetését a többi állami tisztviselőkkel aránylagosan ideiglenesen akként rendezze, hogy ezek a fizetési többletet a végleges szervezésig pótlékként kapják s e felirat pártolására indíttassék országos mozgalom.

Morvay Ferenc volt a második szónok. Bárminő alap volna, ő lenne az első, ki a fizetés felemelést megszavazná. Mert ez humánus és közérdek. Bizony szerepel itt a személyes motívum is, mert hiszen tisztviselőink iránt mindnyájan a legjobb indulattal viseltünk. Ha a megye pótadóval rendezzi a fizetéseket, ezt a terhet végleg állandósítja a nép nyakán. A pótadót csak közművelődési vagy közgazdasági célból lehet emelni. Ha oly rendkívüli a szükség, ha oly igen fájnak a sebek, akkor keressük meg a kormányt a sürgős rendezés végett. De lelkiismerete szerint a pótadót e célra meg nem szavazhatja.

Kardos Kálmán szerint a mai fizetés nem arányos ahhoz a munkához, a mit tisztviselőinktől megkívánunk. Régi időben az ügyesbajos emberek néha *kedveskedtek* a tisztviselőknél egygyel-mással, de ma már ez nincs meg és a szigorú ellenőrzés szempontjából meg se volna engedhető. Egész életükkel, egész tudásukkal szolgálják a tisztviselők a vármegyét, ezért ő megszavazza a javaslatot.

Prantner Ferenc nem szavazza meg a javaslatot. Nincs pénz hozzá és a nép nagyon meg van terhelve.

Főispán: Tehát elfogadja az ellenindítványt?

Prantner Ferenc: Nem!

A kétszeresen is ellenzéki himesházi plébános beszéde persze nem tetszett a javaslat barátaink s bizony belekiabáltak a beszédébe a lukmárol és más egyébről is.

Jagits József volt a következő szónok. Sokkal rövidebb volt az idő és korlátoltabb

volt az alkalom szerinte, semhogy minden oldalról behatóan lehetett volna a dologgal foglalkozni. Senki sincs, a ki a fizetésrendezés nemes intenciójának ellene volna. A tisztviselői kar a megyei közigazgatás gerince. Ha ez jó, jó a közigazgatás is. De számot kell vetnünk viszonyainkkal. Ezek nem engedik meg a fizetésjavítást, mely különben is az állam feladata. A pótadó erre törvény értelmében fel se használható. Tegyük úgy, mint más vármegyék, hol kisebb javadalmazásu hivatalnokoknak 15% pótléket, nagyobbaknak 10% pótléket szavaztak meg. Elvben és általában hozzájárul a javaslatához, de a pótadó alapján részleteiben nem szavazza meg.

Brázay Kálmán a javaslat mellett szólal fel. Kéri az ellenzékét, álljon el merev álláspontjától s szavazza meg a közgyűlés egyhangulag a javaslatot.

Német Lipót, mint a javaslatot előkészítő bizottság elnöke, szólal fel. Azt igyekszik bizonyítani, hogy az ügy elő volt készítve s hogy nem terheli a pótadó a kis adózókat, hanem a nagyokat.

Darázs Ödön megszavazza a javaslatot, de azzal, hogy a fizetésrendezés ne legyen végleges, rendes fizetés, hanem fizetési pótlékként adassék meg.

Háromnegyed tizenkettőkor ért véget a vita, mikor is a többség hangos igenek orkánja között elfogadta általában a javaslatot.

A főispán erre elrendelte a részletes tárgyalást s első sorban a névszerinti szavazást a pótadóra nézve, kijelentvén, hogy a megyei tisztviselők nem szavazhatnak.

A névszerinti szavazás majdnem háromnegyed óráig tartott.

Igennel szavazott	234,
nemmel	8,
Passiv álláspontot foglalt	11,

Leadott tehát összesen 253 szavazat.

Miután a főispán konstataulta, hogy a jelenlevők kétharmadánál is többen járultak a határozathozatalhoz, hogy a 2 százalék pótadó megszavaztatott, mely hivatalnoki kar fizetésjavítására fog szolgálni, a pótadóból tenne maradt többlet pedig a tiszt nyugdíjalap gyarapítására fog fordíttatni.

A határozat kimondását dörgő éljenzés kísérte.

A határozathozatalnál passiv álláspontot foglaltak el: *Konc* Adolf, *Jagits* József, *Jeszenszky* Ferenc, *Krasznay* Jenő, *Toll* Gyula, *Csathó* Gyula, *Benkő* Gyula, *Horváth* István, *Horváth* Mór, *Gebauer* Tivadar és *Visy* Pál, tehát összesen tizenegyen.

Ezután a fizetésjavítási előirányzat díjtételeinek megszavazása következett.

Madarász István bizottsági tag azt indítványozta, hogy az árvaszéki elnök egyenlő javadalmazásban részesüljön a főjegyzővel, valamint az árvaszéki ülnökök se kapjanak kevesebb fizetést, mint a főbírák. Indítványozta továbbá, hogy az első aljegyző fizetése a 8-ik díjosztályba soroztassék és az árvaszéki jegyző fizetésével együtt egyezzen meg a szolgabírói fizetésekkel.

Majd az árvaszéki ülnökök és jegyzők kérelme következett, melyben fizetésjavítást kérnek, mert abban nincs arány, hogy az árvaszéki ülnökök és közigazgatási jegyzők rosszabbul vannak javadalmazva, mint a szolgabírák.

Német Lipót legegyszerűbbnek találja elfogadni a fizetésjavítási tételeket úgy, a mint azok már meg vannak állapítva, mert a 2% pótadó már meg van állapítva, azt már emelni nem lehet, ha pedig a fizetéseket másképp rendszeresítenők, akkor a 2% pótadó nem volna elegendő. Indítványozza tehát, hogy fogadják el az állandó választmány ajánlatát.

Koszits Kamill főjegyző végigolvasván az új fizetésjavítási megállapodásokat, *Német* Lipót indítványát fogadták el, mely szerint az állandó választmány ajánlatát léptetik életbe.

Tormai Károly alispán kedves kötelessé-

gének ismeri, hogy Baranyavármegye közönségének a hivatalnoki kar legmelegebb köszönését tolmácsolja és igéri, hogy jövőre fokozott erővel, teljes odaadással, szívvvel lélekkel fognak a közérdekért munkálkodni.

A főispán ezzel az ülést $\frac{1}{2}$ -kor 3 óráig felfüggesztette.

A délutáni tárgyalás.

Délután 3 órakor már számban megcsapant bizottsági tagok jelenlétében nyitotta meg a főispán a közgyűlést, a mikor is az alispán évnegyedes jelentését olvasták fel elsőnek.

Az alispán jelentése.

A jelentés a mezőgazdasági állapotok vázolásával kezdődik, mely szerint a termés közepes volt az idén. Buzával be volt vetve 113.776 kat. hold s átlag holdanként 7.49 mmázsa, összesen 852.522 mmázsa termést hozott. Árpával 23.390 kat. hold volt bevetve; átlag 7.32 mmázsa, összesen 171.183 mmázsa volt a termés. Zabbal 30.606 kat. hold volt bevetve; átlag 8.31 mmázsa, összesen 254.181 mmázsa volt a termés. Végül rozsral 32.092 kat. hold volt bevetve; átlag a termés 6.38 mmázsa és összesen 204.685 mmázsa volt. Elemi csapás csak Dunaszekcsőn volt s itt is a tűz okozta, leégvén 20 ezer forint értékű gabona.

A vízáradások és közbiztonsági viszonyok ismertetése után így folytatja a jelentés:

Az egyletek száma 227, melyből esik:

a pécsi járásra:	8
a baranyavári járásra:	40
a siklósi „:	43
a mohácsi „:	66
a hegyháti „:	24
a pécsváradi „:	27
a szenlőrinci „:	14

az elmúlt évnegyed folyamán tehát 5 egylet keletkezett újonnan és pedig a pécsi, baranyavári és pécsváradi járásokban 1—1, a szenlőrinciben 2; ezenkívül 2 egylet alapszabályainak újbóli módosítása megerősített.

Az állampolgári kötelekből való elbocsátást nyertek: Mayer Ferenc kémendi — és özv. Arnold Györgyné göröcsönyi illetőségű egyének. Honosítás, illetve visszahonosítás egy történt: Klemenisics Ödön Höfleiből (Ausztria) Mágocs község kötelekébe.

A községi viszonyok, melyek az évnegyed első két havában elég kedvezőek voltak szeptember hónapban jelentékenyen rosszabbultak az által, hogy a mindaddig csak szórványosan és ritkán mutatkozott hevenyfertőző betegségek, különösen a roncsoló toroklob, vörheny, kanyaró és hagymáz egyre nagyobb számban léptek föl és a nem ragályozó kórok közül is a bél- és gyomorhurut, úgy a váltóláz is gyakrabban voltak észlelhetők.

Ez utóbbi bajok gyakoribb jelentkezése kétségtelenül azon abnormis, nagy és hosszú szárazsággal és csapadékhiánnyal függ össze, melynek folytán nemcsak az élvezetre való ivóvíz mennyisége fogyott meg, de minősége is ártalmasan változott.

A járványossá válható betegség terjedésének meggátlása érdekében a járási főszolgabírók, mint elsőfokú hatóságok mindenütt kellő figyelemmel és szorgalommal jártak el és intézkedtek; a tápszercikkek, az italok a sütőműhelyek, tejszarnokok és kutak is gyakran megvizsgáltatnak, úgy mint általában az előirt egészségügyi vizsgálatok, mind rendesen lettek fogatosítva.

A harkányi gyógyfürdő is rendes ellenőrzésben részesült és jelenthetem, hogy ha bár még mindig nem létesítették a birtokos részéről mindaz, a mi a fürdő emelése és a fürdővendégek kényelme érdekében kívánatos volna, mégis a közegészségügyi szempontból legszükségesebbeknek látszó javítások valahára meg lettek téve.

Az állategészségügy állapota Baranyavármegye területén a lefolyt évnegyedben, viszonyítva az ezt megelőző évnegyed kevésbé kedvező állapotához, határozott javulást mu-

tat, a mennyiben a kórok kevesebb községekben léptek föl, ellenben azok megszűnése 35 tel több községben konstataltatott, mint a f. év II. negyedében.

Áttérve az ügyforgalomra, általánosságban jelenthetem, hogy a folyton szaporodó munka és teendő mellett is a személyzet fokozott és megfeszített tevékenysége folytán a közigazgatás menete általán véve rendes és a közegek működése kielégítő volt; jelentékenyebb panaszok nem emeltettek. Egyébként a szoroson vett közigazgatási hatóságok úgy az árvaszék ügyforgalmát a csatolt tevékenységi kimutatás, valamint a számonkérőszéknek közvetlen a közgyűléshez beterjesztett jegyzőkönyve tüntetik föl.

A pénztári forgalmat mellékelt jegyzőkönyvek tüntetik föl. Ugy a házipénztárt és az abban kezelt alapokat, valamint a gyámpénztárt havonként, jelesen július hó 13-án, augusztus hó 14-ikén és szeptember hó 18-án megvizsgáltam és jelenthetem, hogy mindenkor kifogástalan rendet és pontosságot állapíthattam meg.

A házipénztár zárlatát a becsatolt részletes kimutatás tünteti föl; a főösszesítés szerint találtatott:

készpénzben:	38.571 frt 49 $\frac{1}{2}$ kr.
kötvényértékben:	763.627 frt 82 kr.

Összesen: 802.199 frt 31 $\frac{1}{2}$ kr.

A gyámpénztárban szeptember hó végével volt:

készpénzben:	13.094 frt 02 $\frac{1}{2}$ kr.
kötvényekben:	1,614.106 frt 70 kr.

Összesen: 1,627.200 frt 72 $\frac{1}{2}$ kr.

A gyámpénztár múlt évi mérlege a fölmerülő nehézségek és az illető tisztviselők túlterhelése folytán mindez ideig fölterjeszhető nem volt.

A múlt közgyűlésből a vármegyei személyzet javadalmazásának emelése, illetve rendezése, úgy a tisztí nyugdíjalap felsegítése ügyében javaslatot céljából kiküldött bizottság javaslatát elkészítvén, az állandó választmány útján a költségvetéssel együttesen ezen közgyűlésnek bemutatja. Ezuttal csakis azokról kérésre szorítokom, hogy a javaslatot általánosságban elfogadni méltóztatásuk.

Törvényhatósági közutaink állapota kielégítő; a siklós-trinitási törvényhatósági közuton felhőszakadás folytán szükséges és jelentékeny költséget igénylő helyreállítási munkálatok folyamatban vannak. A törvényhatósági közutakra szükséges fedanyag már egészben kiszállítottatott és azok bizottsági átvétele most történik. A folyamatban levő törvényhatósági közuti építkezések közül a hosszuhetény-zobáki utszakasz átvételét; a bikal-mágocsi és hird-hosszuhetényi utszakaszok építési munkálatainak befejezési határideje csak a jövő évnegyedben jár le. Fogatosítottatott továbbá a magyarbóly-beremendi törvényhatósági közut hengerelési munkálata, míg a keskend-hg-szöllősi közut hason munkálatai most nyernek befejezést.

A múlt júliusi közgyűlésben módosított 1899—1900. évi közuti költségvetés még nem nyert jóváhagyást.

Az utadó községenkénti és egyénekenkénti kivetése a beérkezett főlszólamlások elintézése után végleg megállapítottatott és a beszédés folyamatban van.

Bejelentem, hogy a pénzügyminiszter ur Hg.-Márok, Darázs, Kisfalud és Bodolya községeket 1899. okt. hó 1-től a mohácsi kir. adóhivatal kerületéhez csatolta át.

A lótenyésztési hármass bizottság jövő 1900. évre 24 állami fedezettési állomást összesen 67 ménnel hozott javaslatba. (Várm. hiv. lap 40. sz.) A magánmének vizsgálata f. é. nov. hó 6. és 13-ika közti időre tüzetett ki. (Ugyanott.)

A vármegyei árvaházban az új iskolai év szeptemberben vette kezdetét; a megüresedett 7 hely a július havi ig. vál. ülésen

töltetett be. Az árvaház vezetése és az árvák ellátása, valamint állapotja kielégítő.

A községi ügyeket és a községek állapotát illetőleg különös fölemlíteni való nem fordult elő. A községi közegek és főleg a jegyzők túlterheltsége eléggé ismeretes; ezen a bajon segédjegyzői állások rendszeresítése által lesz fokozatosan segítve, mely állások az anyakönyvvezetői helyettesi állásokkal kötve össze, azok javadalmazása részben a kormány által fődötetik s így a községek aránytalan megterheltsége elkerülhető.

A községi közegek közül többekre a közadók befizetésére nézve szükségessé vált a felelősségnek a közig. bizottság részéről való kimondása; remélhetőleg azonban ezen rendszabály tényleges alkalmazására a sor nem kerül.

Az alispáni jelentés ellen felszóltak.

Engl Zsigmond megyebizottsági tag azért szólalt fel, mert nem találja helyén valónak azt, hogy az alispáni jelentés igen röviden foglalja az ipari és kereskedelmi viszonyait, mire Tormai Károly alispán kijelenti, hogy az ezekről szóló kimerítő és bővebb tartalmu jelentések a fél és egész évi alispáni jelentésekben foglalnak tér. Ugy a felszóltó, mint a közgyűlés elfogadta az alispán felvilágosítását.

Stajevits János bizottsági tag megjegyzi, hogy az alispáni jelentésben említés van téve a mohácsi árvíz veszedelemről is. Nem mulaszthatja el, hogy ez alkalommal Br. Fejérváry Imre főispánnak, úgy a maga mint földbirtokos társai nevében mély háláját és köszönetét fejezze ki ama önfeláldozó, buzgó és lankadhatlan szorgalomért, melylyel a főispán az árvízvédelmi munkálatok ellenőrzését teljesítette. Stajevits János bizottsági tag felszóllását lelkes éljenzéssel fogadta a közgyűlés.

Simonfay János bizottsági tag szólalt fel ezután. Megemlíti, hogy az alispáni jelentésben nincsen szó a nemzet nagy gyászának ötvenedik évfordulójáról. Felvilágosítást kér arra nézve, hogy miért nincs erről az alispáni jelentésben említés téve, s vajon küldött-e Baranyavármegye koszorut az elhunyt hősök sirjára, s valamint arra is választ kér, hogy miért nem jelent meg a vármegye tisztviselői kara és köztörvényhatósági bizottságának egyetlen tagja sem a belvárosi templomban tartott gyászistentiszteleten?

Tormai Károly alispán erre kijelenti, hogy a közgyűlés előtt fekvő alispáni jelentésben azért nincs említés téve a nemzet vértanúinak emlékünnapjáról, mert a jelentés október 1-ig, illetve szeptember 30-ig bezárólag szól. Baranyavármegye közönsége nevében igenis küldött az alispán koszorut Salacz aradi polgármesterhez azon kérelemmel, hogy a koszorut a vértanúk szobrára helyezze. A küldött koszorú szalag felirata: »Baranyavármegye közönsége — Az aradi hősöknek 1849—1899.« A belvárosban tartott gyászistentiszteleten azért nem vett részt a vármegye, mert azt a város a maga kegyuri templomában rendezve a vármegyét elmulasztotta meghívni.

Simonfay János a nyert felvilágosítást azzal vette tudomásul, hogy szivesebben látta volna, ha a koszorut Baranyavármegye valamely országgyűlési képviselője helyezte volna az aradi vértanúk sirjára.

Német Lipót b. t. azon észrevételt teszi, hogy az alispáni jelentésben említés van téve arról, hogy a múlt évi zárszámadások még ez ideig felterjeszhetőek nem voltak »a felmerült akadályok« miatt, dacára annak, hogy a belügyminiszter rendelete szerint legkésőbb minden évben május hó 30-áig kell a zárszámadásokat felterjeszteni.

Tormai Károly alispán, és Jessenszky Lajos árvaszéki elnök erre nézve kijelentették, hogy a »felmerült akadály« a tisztviselők létszámának csekély voltában rejlik. A munkaerő nem volt elegendő, azonban intézkedés már lett téve egy segédkönyvvivői és számvevői állás rendszeresítése iránt s így re-

mélhető, hogy a múlt évi zárszámadás a legközelebbi közgyűlésből felterjeszhető lesz.

Stajevits János bizottsági tag hozzászólása után Német Lipót csak a multra nézve veszi tudomásul a jelentést, bár a mulasztásért rosszalását fejezi ki és azon indítványt teszi, hogy az alispán szigorúan utasítsák, hogy jövőben kellőleg ellenőrizze az évi zárszámadásoknak idején való felterjesztését, szükség esetén a tisztviselők hivatalos óráit hosszabbítsa meg s ha ez nem elegendő, a mulasztó tisztviselő terhére felveendő szakemberek segítségével készíttesse el a zárszámadásokat. Ezzel az alispáni jelentés tárgyalása véget ért.

A tárgysorozat többi hátralevő pontjait — melyek közül a fontosabbakat holnapi számunkban fogjuk közölni — este félhat órára tárgyalta le a közgyűlés.

H i r e k.

Pécs, 1899. október 8.

Hétfői levél.

... Brrr! ... Kedves szerkesztő ur, már megbocsásson, ha »szeretetreméltó ákombákompaimat« csak nehezen tudja kibetűzni, de bizony én a hidegtől meggémberedett ujjaimmal nem tudok kalligrafice írni jelenleg.

Hogy hideg van, azt — remélem — kedves szerkesztő ur sem tagadja, ha bár a legnyakasabb ellenzéki is különben.

Mert hideg van.

Az október ugyancsak hamar kimutatta a foga fehérét. Jó, hogy a szüretet befejeztük szombaton, mert bizony tegnap ugyan senki sem volt kedve szüretelni, olyan hideg, zimankós, viharos volt az idő. Hát még az a szombat esti eső! Tudja, kedves szerkesztő ur, mikor legjobban zuhogott a hideg zápor, mi akkor jöttünk kocsin haza a Makárból. Anyuska beburkolt vagy három plaidbe, de azért mindig jajgatott:

— Annuska, vigyázz Annuska jól be vagy-e takarva? . . . Annuska, nem fázik-e a lábad?

Annuska pedig — már mint én — mit bánta az esőt. Sőt azt kívántam, hogy akkor is szakadjon, a hogy bir, mikor kijönnek a színházba. Mert anyuska nem akart elvinni a »Görög rabszolga«-ba. Azt mondta, hogy nem kis lányoknak való. Az igaz, hogy a »Férfi vadászni jár« című ujdonságba se vitt el, de erre meg azt mondta, hogy az ócskaság — hiszen a papa is vadászni jár már évek óta. A mi igaz is. És úgy látszik, a Tiszay direktort is megtanítja vadászni a Ferency fiskális ur, mert vasárnap este is kocsin jöttek a színházba úgy tíz óra tájban. Ezt a Jenő árulta el nekem, a ki abban a hideg szélben vagy félóráig defilírozott fel s alá, várva az előadás végét. Mert tegnap este már voltam színházban. Igaz, hogy »Violá«-t adták, a báró Eötvös József regénye után irt szindarabot. Már pedig a »Karthausi« szerzője nem irt olyan regényeket, a miket ha színpadra visznek, ne nézhető meg bármily polgárista, nemhogy én, a ki az idén már a második báléivadot fogom — remélem, nem hiába — áttáncolni.

Mivel a tegnapi esős és hideg vasárnap ki sem mozdultam a szobából, hát volt időm az újságokban böngészni.

Igy olvastam a maga lapjában, kedves szerkesztő ur, egy eljegyzési hirt. Lám-lám, hát az a csinos, fiatal fiskális is vőlegény lett! Hanem haragszom magukra. Mért olyan fádak, mért irták meg olyan szürkén azt az érdekes himenhort? Tudják, ha nem is szokásuk, néha a szokás alól emancipálhatnák magukat. Mi lett volna odairniok, hogy bájos menyasszony?! Mert, hogy bájos, hogy szép és kedves, azt elhihetik, ha egy — eladó lány mondja!

Olvastam azt is, hogy a gimnázisták, meg a realisták tegnap áldoztak az aradi vértanuk emlékének. Engem ugyan a jogászok

ünnepe érdekelt, mert ott már vannak jövődéli férjjelöltek — az okos lány ilyenkor mindig többes számban beszél — de azért jól esett olvasnom, hogy a diákok is jóvátették a hibát, hogy október hatodikán még csak — szünetük sem volt. Tettek volna úgy, mint a pozsonyi jogászok a színházban, a hol Relle Iván ur valami bohózatot adatott október hatodikán, hogy ott hagyták az egész előadást, odaszólván a színészeknek:

— Most már játszanak maguknak!

A tanárok is tarthattak volna előadást — maguknak.

Hát bizony ritka is az olyan tanár, mint Varga Ottó, ott fenn Budapesten. Én is az ő történelmét tanultam a polgáriban, de mondhatom, olyan loyális embernek hittem, mint minden magyart. De az is. Az, hogy most annyit irnak az ügyéről az újságok; hogy kollegái felségsértőnek tartják, csak csinált dolog. Ellene csinálták; hanem azért dehoggy görbül meg a hajszála is!

Budapesten különben tegnap nyitották meg a kertészeti kiállítást. Kiváncsi vagyok rá, hogy a pécsi kertészek, a Kött, a Novotárszky, meg a Megyeri küldtek-e fel valamit a kiállításra? Vagy hogy csak a szini és báli szezonra készülődnek? S az a reményük, hogy elég sok kiállítást csinálhatnak ők itthon is a csokor és egyéb virág — számlákból?!

Voltam tegnap színház előtt a belvárosi templomban is. A Magyarok Nagyasszonyának vasárnapja volt ugyanis, amit a pápa rendelt a millennium emlékére. Szép és magasztos volt ez az esti szertartás, kedves szerkesztő ur. Csak a szél ne zúgott volna olyan borzasztóan a templom körül. Mindig attól félttem, hogy ránkönti a tetőt.

Apropos, kedves szerkesztő ur! Nem tudja kérem, mikor restaurálják annak a templomnak a tetejét? Erre kíváncsi;

Britt Annika.

Napirend 1899. október 10-én.

Naptár: kedd, okt. 10. — Róm. kath.: Márk. — Prot.: Gedeon. — Görög-kel.: (szept. 28.) Kariton. — Zsidó: Marcheswan 6. — Nap két 6 óra 13 perckor; nyugszik 5 óra 20 perckor. — Hold két délben; nyugszik este 9 óra 7 perckor.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: derült, száraz idő, hősültyedés és éjjeli fagy várható.

Közigazgatási bizottság ülése a vármegyén d. e. 9 órakor.

Ellenőrzési szemle a közöshadsereg részéről 3 Frigyes-laktában.

Színház: »Kisértetek«, dráma. Itt először.

— (Küldöttségek.) A szentlőrinci telekkönyvi hatóság és adóhivatalok felállítására érdekében Mándy Samu nagybirtokos vezetése alatt legközelebb küldöttség keresi fel dr. Fejérváry Imre főispánt, Dragonescu Dömjént, Sável Kálmánt és Blaskovich Istvánt.

— (Új ellenőr) A kerületi betegsegélyező-pénztár, megüresedett ellenőri állását sok pályázó közül, a tegnap délelőtt tartott igazgatósági ülésen Novák Kálmán betűszedővel töltötte be.

— (Áthelyezések.) Hannig István, pécsi királyi törvényszéki aljegyző a veszprémi kir. törvényszékhez helyeztetett át hasonló minőségben. — Prámer Alajos pécsi pénzügyi számtiszt és Antal János decsi pénzügyi számtiszt, kölcsönösen áthelyeztetettek.

— (Új anyakönyvvezetők.) A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Somogyvármegyében a felsősegedi anyakönyvi kerületbe Simonovics Elek körjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá az atalaiba Molnár József segédjegyzőt s végre a szent-balázsiba Machalicsky Kálmán segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és az anyakönyvvezetőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— (Vendéglősök öröme.) Magyarország korcsmárosai néhány esztendő óta

háborút viselnek a kávécsok és szatócok ellen. Kongresszusok határozataiból egyik memorandumot a másik után küldik a miniszteriumokhoz abból a célból, hogy az ország összes ivóit a maguk számára lefoglalják. Az a kívánságuk, hogy aki bort, sört vagy pálinkát akar inni, az mind a korcsmába vonuljon, minden más hely kötelességszerű kikerülésével. Eddig a vendéglőknek és a kurtakorcsmáknak — különösen a pálinkafogyasztás tekintetében — nagy konkurrencsei voltak a kávéházak, vegyeskereskedések és a gyógyszerárak, amelyekben pohárszámra lehetett italt kapni. A kávéházak pláne a korcsmák nyakára léptek, mert azokban immár bort is mérnek és sok helyen épen úgy adták a spricert, mint akár a pezsgőt. Nos hát a vendéglősöket öröm éri, mert amint olvassuk, a jövő évtől kezdve a helyzet megváltozik. Az új intézkedés értelmében január 1-től kezdve a kávéházakban, vegyeskereskedésekben és a patikában a pálinkának és bornak poharankint való kimérése nem lesz szabad. Legalább nem lesz szabad úgy, amint eddig megengedték. A különbség azonban, melyről szó van, nem tulságosan nagy s kár csak a szatócokat éri, meg bizonyos tekintetben a kávécsokot. Az említett helyeken ugyanis tovább mérhetik a pálinkát, de csak olyat, amelynek literje egy forintnál drágább lesz. Ez pedig azt jelenti, hogy a kávéházakban és patikákban a helyzet aligha változik, mert ezeken a helyeken egy forintnál olcsóbb szer amugy sem volt kapható. A fő azonban az, hogy a bormérés a kávéházakban megszűnik s így a vendéglősöknek e legnagyobb konkurrencsei a mérgefogukat elvesztik, bizonyára öröme a korcsmárosoknak, akik ha nem is valami sokat, de valamicskét mégis nyernek.

— (Házasság.) Petrasch Ferenc, boszniai államvasuti állomásfőnök, tegnap (vasárnap) házasságot kötött a pécsi anyakönyvi hivatalban Kálmán Miksa dr. főreáliskolai tanár sógornőjével, Kovács Julia urhölgygyel, kinek neve a lapunkban közölt sikerült tárcái révén olvasó közönségünk előtt ismeretes. A polgári házasságkötésnél mint tanúk szerepeltek: Dischka Győző, kir. főreáliskolai igazgató és Gallovich János főreáliskolai tanár.

— (Építések a törvényszéken.) 1900. január 1-én az új bünvádi eljárás és az esküdtzéki intézmény életbe lépésénél nagyobb tárgyalási teremre és több mellékhelyiségre lett szükség. Falakat törnek át és új falakat raknak; a kőművesek kalapálásának visszhangja tölti be az egész épületet, jelölve annak, hogy az építési munkálatokat megkezdték. Péptekig bevezetik a nehéz munkálatokat, hogy már pénteken ismét egybeülhet az ítélő bíróság és a törvényszéki tárgyalások is újból megkezdődhetnek.

— (Utca-rendezés.) A szigeti külváros egyik nagy forgalmu utcáját, a Rókus-utcat rendezik, mely alkalommal az egész utca makadám kövezzel lesz ellátva. Ez igen helyes dolog, csak az nem helyes, hogy a vállalkozó oly lassan készíti az utat, hogy ily arányu munkálkodás mellett jövő ilyenkorra sem készül el az utca az ott lakók boszankodására, kik a legnagyobb mértékben akadályozva vannak a kocsiközlekedésben. Jó lenne, ha a városi mérnöki hivatal a vízre fordított gondjának ezredrészét ezen tájakra fordítaná. Megérdemelnék ám az ottani adófizetők!

— (Vértanuk emléke.) Az aradi vértanuk emlékét a vidéken is kegyelettel ünnepelték meg. Tudósítónk a következő értesítéseket küldik ez ünnepekről: a Baranya-Sellyei Olvasókör társas összefogottal ünnepelte meg. A gyásznap emlékezetét Bodonyi Nándor, a kör elnöke fejtegette a tagok előtt. A jelenvolt tagok mély megilletődéssel hallgatták szavait. Ugyanez alkalommal több tag óhajára elhatározott, hogy az egyesület tagjai minden politikai célzat nélkül testületileg fog tisztelegni Kossuth Ferencnél, aki e hó 12-én érkezik Baranya-Sellyére. — Siklóson az

aradi vértanuk félszázados gyászemlék-ünnepét folyó hó 7-én tartotta meg az »Emlékezési kör«. És pedig: reggel 8 órakor az ev. ref. templomban Zeke Lajos lendületes beszédben emlékezett meg e gyászos nap nagy jelentőségéről. A róm. kath. templomban 9 órakor Matkovics Marcel mondott az aradi vértanukért gyászmisét, hol az »Iparos Olv. Kör« dalárdájának vezetője Hesz Károly nagy precizitással énekelte a szép gyászénekeket. Végül az izraeliták templomában egynegyed 12 órakor Klein Dezső rabbi élénk színnel ecsetelt beszédében emlékezett meg az aradi vértanukról. Este pedig az »Ellenzékkör« fényes banketet rendezett saját helyiségében. — A nemzeti gyászünnep alkalmával Pakson is kifejezést adtak a szent vértanuk iránt érzett kegyeletnek. Több épületen ott volt a gyászlobogó. A róm. kath. templomban gyászistentisztelet tartatott a vértanuhalált haltak lelkiüdvéért, melyen Paks város notabilitásai majdnem mind részt vettek. Este hét órakor gyászkermenet rendeztetett fáklyával és zenével a város főbb utcáin a zenészek a »Hymnust« és a »Szózatot« játszották. Mikor a menet a »Kaszinó« előtti térre érkezett, az ott felállított podiumon Kiss Rezső káplán tartott egy minden ízében hazafias és az aradi tizenhárom vértanut méltató, lelkes beszédet, mit az igen intelligens közönség áhitattal hallgatott végig. Beszédjét a Haza eltetésével végezvén, kitörő lelkes éljenzés volt a válasz, mely után a »Rákócyc« indulóra zendítettek rá és a közönség lelkében a vértanuk iránt érzett hálás kegyelettel tért otthonába. A szigetvári kereskedő ifjak egyesülete szombaton e hó 7-én aradi tizenhárom vértanú gyászos kimúltának emlékére ünnepélyt rendezett. Schwarz Lajos titkár felolvasást tartott, melyben megemlékezett a szabadságharc fontos mozzanatairól és a kivégzett tizenhárom hőslékű tábornokról. Majd Ujvári Gizella k. a. szavalta el alkalmi költeményét, melylyel igen nagy hatást ért el.

— **(Gomba-mérgezés.)** Somogy-Szatarában néhány pásztor gyerek gombát talált a legelőn. Hazavitték, megfőzték és megették. Másnap az öt gyerek közül három meghalt, kettő még most is élet és halál közt vivódik.

— **(Legszebb és kitünő jóság)** színházi, látcsövek valamint a legjobb orrszorítók csak Schönwald Imre ékszerésznél kaphatók Pécsen, Hattyu épület.

Művészet, irodalom.

○ A görög rabszolga második előadása szombat este ismét telt ház előtt folyt le. A közönség mindvégig pompásan mulatott a kitünő előadáson, mely az izléstelenségig menő folytonos ujrázás folytán háromnegyed tizenegy órakor ért véget.

○ Náni. Vasárnap délután telt ház előtt Follinus Aurél »Nániját« adták színészeink, kik mindannyian dicséretet érdemelnek. Kreuzer Michel szerepében Németh jeleskedett s kitünően alakította a »tőzgyökeres« sváb atyafit, nem különben sok tapsot kapott Lévy Sárka (Náni), ki igen kedvesen csicseregte el szerepét és Nádasy, ki kitünő »Szepit« produkált, V. Ágh Ilona, özv. Molnár Jánosné szerepében is érvényre juttatta nem csekély drámai tehetségét, ugy szintén nagy sikert és zajos tapsot aratott kitünő játéka és remek dalaival Mezey, Józsi szerepében. Bódit Kőszegi Károly alakította. Kitünő alakítást produkált Sebestyén Géza Szilárd Péter földbirtoikos szerepében. Dicséretet érdemelnek még Batosy Endre és Sarlay Kornél is. Róza szerepét Baróthi Irma alakította. Talán mondanunk sem kell, hogy taps volt bőven, hiszen a vasárnap délutáni publikum igen hálás!

Viola. Ez alatt a cím alatt tulajdonképpen a tegnapi esti előadásról kellene referálnunk, de mielőtt áttérnénk színészeinknek jobb

ügyhöz méltó játékanak bírálására, néhány szót kell mondanunk a darabról is. Kétségtelen, hogy vasárnap este, midőn nemcsak a színházi »törzs« publikum tölti be a nézőteret, hanem a nép gyermekeinek egy része is Thália csarnokában keres szórakozást, helyes és célszerű népszínművet adni elő, melyben különben szívesen gyönyörködik a földszint és a páholyok publikuma is. Hiába azonban, a korszellem befészkelte magát a népgyermekek közé is, s ma már nem ér el nagy hatást »Viola az alföldi haramia« szomorú története. A régi rablóvilág romantikáját már csak két-két fogadják az utódok, s mióta lekerült a ponyváról »Genovéva«, »A hét kis gödölő«, »Hófehérke és hamupipók« s annak helyét modern rémregények (»A hóhér fia«, »A ferencvárosi sirásó«, »Az örökség miatt« stb.) kerültek felszínre, azóta bizony megcsappant az érdeklődés Viola iránt. Pedig nem a darabban rejlik a hiba. A ki olvasta Bárány Eötvös József »A falu jegyzője« című regényét, mely annak idején feltűnést keltett, amint nemkülönben Szigeti Józsefnek, az ezután írt Viola című népszínműve is, az bizonyára elismeri értékét ennek a népszínműnek — a maga korában. Ma már nincs drámai hatása a gyilkosságnak, hiszen hozzá szoktat bennünket ehhez a hétköznapi élet, kacagtatólag hat a sok »kaszírozott« puskaölvés, s hiába borul fájdalomtól megtörtén Viola az övéi sírjára, ma már a legjámorabb ember tudja, hogy ez a sir — csupán festett vászon. És ez okozta azt, hogy tegnap este a gyéren látogatott nézőtérben valami nyomasztó, unalmas hangulat vonult el, melytől nem tudott a közönség szabadulni az előadás végeig, bár sokan az előadás közepén is ott hagyták a színházat, mit főleg a darabnak, képekben való ósdi technikai beosztása is okozott. Színészeinkről csak dicséretet mondhatunk, s ezek között első helyen kell említenünk Könyves Jenőt, ki kitünően, nagy közvetlenséggel, s természetesen alakította Violát. Igen jól játszotta Németh János Peti cigányt, kinek pompás alakítása — dacára a nézőtér nyomott kedélyhangulatának — tapsot is aratott. Viola feleségének szerepét jobb ügyhöz méltó buzgalommal alakította Jeszenszky Irén. Dicséretet érdemelnek még B. Polgár F. (Ágnes), Pásztor János, V. Ágh Ilona, Dellé Lajos, Sebestyén Géza és Nádasy. Igig korcsmárost kitünően alakította Kőszegi Károly. Kozma István néhány szép magyar dala is tetszést aratott, nemkülönben Sarlai Kornél alakítása, mint Nyuzó, ugy Vándory lelkész megható szerepében Batosi. Baróthi Vilma Tengeli jegyző leányának szerepét játszotta. A rendezést, mely ellen nem lehet kifogás Könyves Jenőt illeti a dicséret.

H—i E—r.

○ A »Rejtelmes Világ« a legérdekesebb magyar hetilap, szeptember 17-iki (38.) száma, gyönyörű színes borítékban, 3 $\frac{1}{2}$ teljes iven, vagyis harminckét oldalon, szenzációs tartalommal jelent meg. A többi között ebben a számban kezd meg közölni maga Síriki Ferenc szerkesztő a brunóci rejtelmes jelenségeket a melyeket nemcsak országszerte, hanem még a külföldön is óriási feltűnést keltettek s a melyek iránt most már Ő Felsőge a király is élénken érdeklődik. A »Rejtelmes Világ« állandó könyvalaku mellékletként közli: Akszakov Sándor, a neves orosz államtanácsornak híres művét, melynek címe: Animizmus és spiritualizmus, igen szép s feltűnő illusztrációval. A folyton érdekesítő tartalommal megjelenő hetilap előfizetési ára mindössze csak egész évre 6 frt, feléve 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 11 kr. Vasúti állomásokon és vidéken 15 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Üllői-ut 12.

○ A színészegyesület közgyűlése. Az országos színészegyesület f. hó 24-én közgyűlést tart Budapesten, melyen a pécsi színház tagjait a színészek részéről Nádasy József, a kardalososok részéről Boár József fogadják képviselni.

○ Francia férfikar magyar fordításban. Az »Apollo« magyar férfikar gyűjtemény XIV. évfolyamának első száma a következő karokat közli vezérkönyvben és négy szövegben: 264 kar. A párisi ifjuság, »Adams Genée Rikárdtót«; 265 kar. La Marsaillaise (eredeti alakban) »Rouget de l'Isle«-től; 266 kar. Honvág (francia népdal) »Pérat Frigystől«. — Az Apolló egész évi négy számának (12 nyomtatott iv) előfizetési díja 2 frt 50 kr. — Postai küldemények címzendő: az Apolló szerkesztő kiadóhivatalának, Budapesten, VI. ker. Lázár-utca 18. sz. alatt.

Folyó sz. 12. Idénybérlet 12. sz. Páros bérlet.

Nemzeti Színház.

Kedd, 1899. október 10-én.

Kisértetek.

Ibsen drámája 3 felvonásban.

S Z E M É L Y E K :

Helena	Veszprémyné	Engstrand	Németh J.
Oswald	Bakó L.	Regina	Jeszenszky.
Mandersz	Sebestyén G.		

Szerda, okt. hó 13-án.

Talmi herceg.

Operette.

Törvénykezés.

§ Gondnokság alá helyezés. A szegárdi kir. törvényszék közönségre teszi, hogy Oszpolik Józsefné szül. Illés Mária felső-ireghi lakos mint elmebeteg gondnokság alá helyezett.

§ Gyermekápolási díjakat nem lehet végrehajtani. A belügyminiszter körrendeletben értesíti az összes törvényhatóságokat, hogy az országos betegápolási alaphoz a talált, illetve elhagyott gyermekekért fizetett gondozási és ápolási díjak végrehajtási foglalás tárgyát nem képezhetik. Ennek kapcsán felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, intézkedjenek, hogy előforduló alkalommal az országos betegápolási alaphoz díjazott tápanyák a siker kilátásba helyezése mellett figyelmeztessenek arra, hogy az említett díjak bírói lefoglalása esetében az ellen a törvényben megszabott határidő alatt törvényes jogorvoslattal élhetnek.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése okt. hó 9-én. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A Ház mai ülésén Percel bejelentette, hogy a Ház koszoruját letette Aradon a vértanú sírjára. (Eljenzés).

Ezután Lukács László pénzügyminiszter előterjesztette exozéját. Előre bocsájtja, hogy 1898-ra tizenegy millióval több kiadás volt praeliminálva. A zárószámadás azonban azt mutatja, hogy a bevétel tizenöt millió hatszáz ezer forinttal több volt s így huszonhét millióval kedvezőbb az előirányzatnál. (Tetszés.) Ismereti továbbá a tavalyi és idei közti eltéréseket s a mérleget a következőleg állítja fel: 948.937.357 korona rendes kiadással szemben 991.724.642 korona bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél 42.787.642 korona felesleg. Ellenben a rendkívüli kezelésnél 103.744.564 korona átmeneti és beruházási kiadással csak 62.788.762 korona bevétel áll szemben, vagyis a hiány 50.955.803 korona. Összes kiadással szemben 1054 millió 515.404 korona bevétel áll, vagyis egymillió nyolcszázharmincegyezer ötszáznyolcvanhárom korona fölösleg van.

A pénzügyminiszter ezután rátért az általános pangásra. A kormány kész segíteni; de mindent nem lehet az államtól várni. A sötét híreket, melyek rólunk Európaszerte szárnyra keltek, jórészt a külföldről terjesztik, de meg van győződve, hogy gazdaságunk egész séges és az is marad, csak a szorgalom és takarékoság meglegyen.

Polonyi Géza: A kvótában is!

Lukács László pénzügyminiszter erre szünetet kért és szünet után az egyenes adók reformjáról szolt. A földadó kulcsot nem változtatja meg. A baj nem abban van, hanem a teherviselő képesség megállapításában. A szegényebb osztályról leveszi a terhet. Új földadó beosztást fog csinálni. A fejadót eltörli s beveszi az új jövedelmi adóba, mely három csoportra lesz osztva. Új jövedelmi adót fog progresszív alapon tervezni. A harmadosztályu kereseti adó kulcsa 1% lesz, maximuma 5% — eddig 10% volt.

E kijelentést tetszés kisérven, a miniszter részletesen fejtegette a házbéradót s azután a budgetet elfogadásra ajánlta s beszédét a jobboldal eljenzése között végezte be.

A költségvetés ezuttal van először korona értékben számítva. Feltűnést keltett, hogy Lukács expozejában hiányoznak a közösgyei költségek. Majd ha a delegációban óriási hadügyi hitelt kérnek egyszerre megváltozik a kép s beáll a deficit. A delegáció költségeibe Lukács találomra a tavalyi tételeket vette fel, mert a delegáció nem működik. Lukácsnak ezen kijelentése nagy mozgást keltett. Lukács expozeja után kérvényeket tárgyaltak. A Hentzi ügyben beadott kérvények holnap kerülnek sorra.

TÁVIRATOK.

— **Damjanichné levele.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Damjanich* özvegye következő tartalmu levelet intézte *Ugron* Gábor országgyűlési képviselőhöz: „Lelkes hazafi! Lesújtó bánatomból kiemelt a kegyelet hangja. Lélekben leborulok hazafias érzelemtől átszellemült nemzetem nagysága előtt, kik kegyelettel zarándokolva fölkeresték a szentföldet, hol a tizenhárom vértanu megdicsőült szelleme áldva tekintett hű magyar honfitársaira. Hálásan köszönöm meleg, hazafias üdvözlését, benső érzéssel köszöntöm mindnyájukat!“

— **Az egyetemi ifjuság tüntetése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A felségsértéssel vádolt *Varga* Ottó tanár mellett ma lelkes tüntetést rendeztek az egyetemi ifjak. Délelőtt ezernél többen vonultak a II. kerületi állami főreáliskolához. Itt *Demečky* igazgató, *Pokorny* és *Szerelembegyi* tanárok ellen óriási abcugolásba törtek ki. Az intézet ablakait beverték. A beszédbe kezdett *Demečky* nem engedték szóhoz jutni. Innen *Varga* lakására mentek, beszédet intéztek hozzá s biztosították az ifjuság ószinte ragaszkodásáról és szeretetéről. *Varga* meghatottan kérte, hogy tartsák magukat távol minden zajos tüntetéstől, várják be az igazságos döntést, amely kétségkívül kellő elégtételt fog nyújtani neki.

— **Ki nyert?** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az osztálysorsjáték mai húzásán *tízezer* koronát nyert a 49868, *ötezer* koronát a 32232 számú sorsjegy.

— **A francia munkások ügye.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Párisban *Waldeck Rosseau* miniszterelnök szombaton este döntött a creusoti ügyben. E szerint nem szabad különbséget tenni a szindikátushoz tartozó munkások és azok között, a kik nem tartoznak hozzá. Az üzemvezetők teljes semlegességet fognak tanusítani a munkásokkal szemben. A sztrájk miatt nem fognak senkit elbocsátani. A munkások megbizottai kijelentették, hogy a döntéssel teljesen meg vannak elégedve. Crenotban hétfőn ismét megkezdik a munkát. A szocialista lapok *Waldeck* döntését a proletarizmus diadalának mondják.

— **Cáfolat.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Belgrádból írják: Illetékes helyen a leghatározottabban megcáfolják a külföldi lapoknak azt a híret, mintha Franciaország és Olaszország kitejezték volna azt az óhajt, hogy a rögtönítelő bíróság által elítélteknek megkegyelmezzenek. Egyedül az orosz ügyvivő jelentette ki, hogy kormánya örömmel látná az elítéltek megkegyelmezését.

— **Transzváli állapotok.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Nervi Castleből a burok utban vannak hazafelé. Tegnap ismét két szállítógőzös érkezett Indiából katonasággal. A csapatok azonnal elindultak Lady-smithbe.

— **Lefoglalt bank.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A detektivek tegnap reggel az Egyetem-utcai Central kávéházban egy makaó bankot, 187 frt 84 krt lefoglaltak.

— **A hercegprimás diszoklevele.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az általános egyetemi segítő egyesület küldöttsége legközelebb átnyújtja *Vaszary* Kolos hercegprimásnak a diszoklevelet.

— **A vértanuk emléke.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Bathányi* Lajos grófnak, a vértanu miniszterelnöknek mauzoleumához tegnap délután vonult ki a lakosság a kerepesi uti temetőbe, hogy kegyeletet lerójjá. A mint a menet *Matuska* alpolpármesterrel az élén a mauzoleumhoz ért, az egyesített dalárdák Hymnusza nyitotta meg az ünnepélyt. Ezután *Gara* József szerkesztő szép beszéd kíséretében letette a főváros független és 48 as közönségének koszoruját, mely után *Kossuth* Ferenc lelete diszmagyarban lényes beszédben ismertette *Bathányi* erényeit és hazafiságot. A beszédet hosszas eljenzés és taps követte. *Illyés* Bálint orsz. képviselő alkalmi ódáját szavalta, ezután *Holló* Lajos orsz. képv. beszélt nagy hatással.

Beszélték még *Molnár* Jenő dr., *Polláček* Sándor dr. Utolsónak pedig *Erdélyi* Miksa egyetemi hallgató. Az egybegyűlt nagyszámu közönség esendben oszlott szét.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Árverési hirdetmény.

Gebrüder Gondrana fiumei bejegyzett cég által Fiumében 1899. szeptember 25-én Klein Herman és társa villányi cég czimére feladott, két vagonban elhelyezett és

16.000 liter bort

tartalmazó 32 drb. hordó, miután azt Klein Herman és Társa cég többszöri felszólításra

átvenni nem akarta, a keresk. törv. 352., illetve 347. §§-ai alapján *Ursziny* Pál dárdai kir. közjegyző ur által **Villányon a vasútállomáson, 1899. év október hó 14-én délután 1/3 órakor nyilvános árverésen 3680 frt kikiáltási ár mellett el fog adatni.**

Mely árverésre vevők azon hozzáadással idéztetnek meg, hogy a fent jelzett borok a hordókkal együtt egy tömegben, vagy esetleg a vevők kívánságára két tömegben kerülnek árverés alá és vevők kötelesek készpénzzel fizetni és a megvett árut azonnal elszállíttatni.

A befolyandó vételárból mindenekelőtt a vasuti szállítási, raktározási és egyéb költségek, továbbá az árverési eljárással felmerülő összes költségek lesznek fedezve. A hátr. vételár az 1570 frt utánvét levonása után *Klein Herman* és Társa villányi cég javára a dárdai kir. járásbírósnál bírói letétbe helyeztetik.

Dárdán, 1899. év október hó 9-én.

Dr. Illés Samu

ügyvéd

mint Gebrüder Gondrana fiumei cég képviselője.

Nemcsak mondva, de valóban

a legjobb minőségű kávét és egyéb nemű finom fűszerárut, u. m. Mandolát, olasz rizsát, valódi angol tea-rumot, orosz- és chinai teát, francia pezsgő és cognac, galicziai likőrök és *Teutsch*-féle csemegeborok, friss prágai sonka és szalámi, kevert tea-sütemények, *Máger*-féle csukamájolaj, finom hazai szőlő és czukorka stb., csak

Bayer Ferencznél

Széchenyi-tér 8. (Piacsek-ház) kapható.

ŐSZI UJDONSÁGOK!

u. m. kitűnő kárpáti juh-turó
fabödönökben 50 kr., 1 frt és 1 frt 60 kr.

Naponta friss frankfurti és mindennemű fölívágottak!

Prágai és hazai sonkák!

Palocsai téglasajt. Új csemege-háringek. Caviár.

Ajánlja legfrissebb minőségben:

Nick A. K. Pécsett, bazar-udvar.

Főraktára az eredeti pilseni sörnek a „polgári sörfőzdéből“.

8233. sz.

Tkv. 1899.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkvi hatóság közhírré teszi, hogy Schreiber Rezső pécsi bejegyzett fakereskedő végrehajthatónak, Balatonyi Sándor és neje szül. Krisztián Katalin végrehajtást szenvedők elleni 260 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbíróház területén lévő, Pécs szab. kir. város határában fekvő, a pécsi 244. sz. betétben felvett I. 1—2. sorsz., 3361. és 3366. hrsz. szőlőnek és szántónak Balatonyi Sándorné szül. Krisztián Katalin végrehajtást szenvedett B. 6. alatt illető $\frac{1}{7}$ -ed részére 87 frt 15 kr.; a pécsi 5290. sz. betétben felvett $\frac{1}{7}$ 3362. hrsz. szőlőre és házra 1210 forint becsárban mint kikiáltási árban elrendelt árverés foganatosítására újabb határnap kitűzését elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi október hó 23-ik napján d. e. 10 órakor a kir. tszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 8 forint 71 krt és 121 forintot készpénzben, vagy az 1881: novemb. 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 176. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécsen, a kir. törvényszék, mint tkkvi hatóságnál, 1899. évi aug. hó 3-ik napján.

Göbel,

kir. tszéki bíró.

7208. sz.

Tkv. 1899.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. jbiróság mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Thúr János és neje Szauter Katalin végrehajthatónak, Hafner András és neje Riedl Magdolna vmarthi lakosok végrehajtást szenvedettek ellen 155 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén lévő, Vörösmarth községben az 1522. sz. tjkvben felvett 1649. hrsz. ingatlanra 270 frt kik. árban; a vörösmarthi 1647. sz. tjkvben foglalt 2375/12. hrsz. ingatlanra 53 frt kik. árban; a vörösmarthi 1766. sz. tjkvben foglalt 1180. hrsz. ingatlanra 25 frt kik. árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi október hó 25-ik napján d. e. 10 órakor Vörösmarth községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 27 frt, 5 forint 30 krt., 2 forint 50 krt készpénzben, vagy az 1881-ik évi 60. törvényzcikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszt. rend. 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. járásbíróház mint tkkvi hatóságnál, 1899. évi aug. hó 16-án.

Molnár

kir. albiró.

Eladó ház.

A Makár-utcza 83. szám alatti ház, $\frac{1}{4}$ hold kerttel, szabad kézből eladó. A ház 5 kis lakásból áll. A fél ház adómentes.

Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

8245. sz.

Tkv. 1899.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bosnyák János és neje Békás Anna végrehajthatóknak, Samu József végrehajtást szenvedő elleni 82 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbíróház területén lévő, Görcsöny és Bosta községek határában fekvő, a görcsönyi 263. sz. betétben felvett 2009. hrsz. szőlőre 286 frt becsárban mint kikiáltási árban, — a bostai 63. sz. betétben I. 1—24. sorsz. a. felvett $\frac{1}{4}$ telek Samu Józsefet illető részére 187 frt ki-

10091. szám.

Tkv. 1899.

HIRDETMÉNY.

Egerágh községnek telekkönyvi betétei az 1886. évi XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a fölszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ide értve e §-oknak az 1889: XXXVIII. törvényzcikk 5-ik és 6-ik §-aiban és az 1891. XVI. törvényzcikk 15-ik paragrafusának a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket, azok pedig, a kik valamely teherátvitelének az 1886: XXIX. t. cz. 22. §-a, illetve az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből kereseteket hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. Hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ide értve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. Hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetbeni felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, — hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A pécsi kir. törvényszék mint tkkvi hatóság, 1899. évi szept. hó 28-án.

Bogyay Pongrácz

kir. törvényszéki bíró.

kialtási árban; a bostai 64. sz. betétben I. 1—5. sorsz. a. felvett ház és telki bérlet fele, illetve a végreh. törv. 153. §-a értelmében az egészre 314 frt becsárban mint kikiáltási árban; végül a bostai 274. sz. betétben I. 1—2. sorsz. a. fekvőség $\frac{1}{4}$ része, illetve a hivatkozott §. értelmében az egészre 28 frt becsárban, mint kikiáltási árban az árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Görcsöny község bíróságában, d. u. 3 órakor pedig Bosta községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 28 frt 60 krt., 18 frt 70 krt, 31 frt 40 krt és 2 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. LX. tcz. 176. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécsen, a kir. törvényszék mint tkkvi hatóságnál, 1899. évi augusztus hó 16. napján.

Göbel,

kir. trvszéki bíró.